

JAK SPRÁVNĚ NAPSAT ODBORNOU PRÁCI

Příručka pro studenty
vysokých škol

AUTOŘI: MGR. KRISTÝNA VELARTOVÁ A ING. JIŘÍ LACINA

NÁZEV: JAK SPRÁVNĚ NAPSAT ODBORNOU PRÁCI (1. VYDÁNÍ)

VYDÁNO V ROCE: 2025

VYDAVATEL: MARKET MINDS DIGITAL S.R.O., PRAHA

JAK SPRÁVNĚ NAPSAT ODBORNOU PRÁCI

PŘEDMLUVA	1
TYPY ODBORNÝCH PRACÍ NA VŠ	2
ESEJ A ODBORNÁ ESEJ	4
REFERÁT A ODBORNÝ REFERÁT	6
RECENZE A ODBORNÁ RECENZE	8
SEMINÁRNÍ PRÁCE	11
ZÁVĚREČNÁ (SEMESTRÁLNÍ) PRÁCE	12
ABSOLVENTSKÁ PRÁCE	15
BAKALÁŘSKÁ PRÁCE	16
DIPLOMOVÁ PRÁCE	17
SPECIFICKÉ TYPY PRACÍ	18
POSTUP PRÁCE	21
PLÁNOVÁNÍ A ROZVRŽENÍ PSANÍ	21
VÝBĚR TÉMATU	22
VEDOUCÍ PRÁCE	23
STANOVENÍ CÍLE PRÁCE A VÝZKUMNÝCH OTÁZEK	24
LITERÁRNÍ REŠERŠE	26

JAK SPRÁVNĚ NAPSAT ODBORNOU PRÁCI

STRUKTURA PRÁCE	27
TITULNÍ STRANA A ZADÁNÍ PRÁCE	28
PROHLÁŠENÍ A PODĚKOVÁNÍ	29
ABSTRAKT, ANOTACE A KLÍČOVÁ SLOVA, RESUMÉ	30
OBSAH	32
ÚVOD	33
TEORETICKÁ ČÁST A TEORETICKÁ PRÁCE	34
PRAKTICKÁ ČÁST	37
ZÁVĚR	44
TEZE	46
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	47
SEZNAM PŘÍLOH, OBRÁZKŮ, TABULEK, ZKRATEK	48
PŘÍLOHY	49
<hr/>	
PRÁCE SE ZDROJI	51
ČSN ISO 690	53
HARVARD	58
APA 7	61

JAK SPRÁVNĚ NAPSAT ODBORNOU PRÁCI

HLAVNÍ ROZDÍLY	64
PRAKTICKÉ ODKAZY	69
FORMÁLNÍ VZHLED PRÁCE	72
JAZYK PRÁCE A STYLISTIKA	73
TYPOGRAFIE A FORMÁTOVÁNÍ PRÁCE	74
HOTOVÁ PRÁCE	77
CO JE DOBRÉ ZKONTROLOVAT	77
OBHAJOBA	80
HODNOCENÍ PRÁCE	81
ZÁVĚREČNÉ RADY A TIPY	82
DOPORUČENÁ LITERATURA	84

PŘEDMLUVA

Tato příručka vznikla jako praktický průvodce pro studenty vysokých škol, kteří se chtějí naučit, jak správně psát odborné texty. Jejím cílem je přehledně a srozumitelně vysvětlit základní pravidla odborného psaní, ukázat strukturu a jazyk specifický pro různé typy prací a nabídnout osvědčené rady pro celý proces psaní, od výběru tématu až po formální úpravu.

Příručka vychází z obecně uznávaných akademických standardů a norem, přičemž bere ohled na různorodost oborů i úrovní vysokoškolského studia. Slouží jako opora pro každého, kdo si chce osvojit dovednosti nezbytné pro kvalitní odbornou práci, ať už píše seminární úkol, bakalářskou nebo diplomovou práci. Hned na začátku je však třeba upozornit na konkrétní metodiky jednotlivých vysokých škol, které by měl každý student brát v potaz.

Odborná práce je text, který systematicky zpracovává zvolené téma na základě odborné literatury či vlastního výzkumu. Slouží k ověření schopnosti studenta pracovat s informacemi, argumentovat, analyzovat a prezentovat poznatky v souladu s vědeckými standardy. Odborné psaní by tak mělo být základní dovedností každého vysokoškolského studenta.

Rozlišujeme několik druhů odborných prací podle účelu a rozsahu, od krátkých esejí po rozsáhlé diplomové nebo rigorózní práce. Každý typ má své zvláštnosti, ale všechny sdílejí společné znaky: systematickosti, logickou strukturu, odborný styl a práci s poznámkovým aparátem.

Věříme, že díky této příručce získáte větší jistotu při psaní a dokážete své myšlenky prezentovat srozumitelně, přesně a v souladu s akademickými pravidly.

TYPY ODBORNÝCH PRACÍ NA VŠ

Na vysokých školách se studenti setkávají s různými formami odborného psaní, které se liší rozsahem, účelem i požadavky na zpracování. Znalost jednotlivých typů prací pomáhá zvolit správný přístup, strukturu i styl zpracování. V této kapitole si představíme nejčastější formy odborných textů, s nimiž se studenti během studia mohou setkat.

Tabulka 1 Přehled odborných prací

Typ práce	Popis	Rozsah	Cíl
Odborná esej	úvaha nad tématem, často subjektivnější přístup	2–5 NS	vyjádřit názor, argumentovat
Odborný referát	shrnutí a prezentace určitého tématu nebo zdroje	2–6 NS	informovat, předat přehled
Odborná recenze	kritické zhodnocení odborné publikace nebo jiného díla	2–4 NS	vyjádřit postoj, posoudit přínos
Seminární práce	odborné zpracování tématu na základě literatury	5–15 NS	prokázat schopnost samostatné práce s texty

Typ práce	Popis	Rozsah	Cíl
Závěrečná (semestrální) práce	komplexní zpracování tématu z daného předmětu, často shrnuje výsledky semestrálního studia	10–20 NS	prokázat porozumění tématu a schopnost jeho samostatného zpracování
Absolventská práce	závěrečná odborná práce při ukončení vyšší odborné školy nebo profesního studia	30–60 NS	spojit teoretické znalosti s praktickými dovednostmi
Bakalářská práce	samostatná odborná práce k ukončení bakalářského studia	30–50 NS	prokázat schopnost samostatné odborné analýzy
Diplomová práce	rozsáhlejší práce s výzkumnou či aplikační částí, zakončení magisterského studia	60–100 NS	přinést hlubší poznatky, originální přístup k problému

POSTUP PRÁCE

Práce na závěrečné práci je náročný, ale obohacující proces. Aby byl úspěšný, vyžaduje promyšlené plánování, dobrou komunikaci s vedoucím práce, realistické cíle i dostatek času. V této kapitole se dozvíte, jak na to krok za krokem.

PLÁNOVÁNÍ A ROZVRŽENÍ PSANÍ

Závěrečná práce se obvykle zpracovává v průběhu dvou semestrů. Rozvrhněte si práci tak, aby vám v závěru zůstal dostatek času na korektury a formální úpravy. Doporučený časový rámec:

STANOVENÍ CÍLE PRÁCE A VÝZKUMNÝCH OTÁZEK

Cíl práce je základním východiskem každé odborné práce. Vyjadřuje, čeho chce student dosáhnout, tedy jaký problém chce zkoumat a co chce zjistit, ověřit, analyzovat nebo popsat. Měl by být formulován jasně, stručně a konkrétně.

Například:

Cílem práce je zmapovat zkušenosti mladých dospělých s přechodem z dětského domova do samostatného života.

Cíl práce by měl být v souladu s vybraným tématem a přiměřený rozsahu bakalářské či diplomové práce.

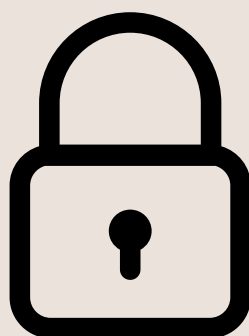
Dílčí cíle pak rozvádějí hlavní cíl do několika konkrétnějších oblastí. Pomáhají výzkum strukturovat a vymežit, na co přesně se práce zaměřuje.

Například k hlavnímu cíli výše mohou být dílčí cíle:

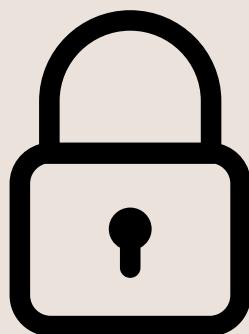
Zjistit, jak mladí dospělí hodnotí svou připravenost na samostatný život.

Popsat nejčastější obtíže, se kterými se po odchodu z dětského domova potýkají.

Analyzovat vnímanou podporu ze strany zařízení při přechodu do samostatnosti.

ZHODNOCENÍ LIMITŮ VÝZKUMU

Důležitou součástí diskuze je také kritické zhodnocení limitů výzkumu. Zde je nutné pojmenovat faktory, které mohly ovlivnit výsledky či interpretaci dat, například:

- malý nebo nereprezentativní výzkumný vzorek,
- obtížně standardizovatelné metody sběru dat,
- potenciální zkreslení ze strany výzkumníka,
- omezení použité metody nebo nástroje.

Tip:

Přiznání slabých míst výzkumu není známkou selhání, ale odborné vyspělosti. Ukazuje to, že výzkumník chápe metodologická omezení své práce a uvažuje kriticky o jejím přínosu i hranicích. Na druhou stranu kritizujte jen to, co kritiku opravdu zasluhuje. U kvalitativních studií například není na místě litovat malého počtu účastníků, neboť to je přirozenou součástí zvolené metodologie, nikoli její vadou.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Seznam literatury je nezbytnou součástí odborné práce. Uvádí všechny zdroje, které byly citovány nebo parafrázovány v textu. Bez výjimky platí, že každý odkaz v textu musí mít odpovídající záznam v seznamu literatury, a naopak.

Hlavním požadavkem je dodržení jednotné zvolené citační normy, nejčastěji:

- APA (American Psychological Association) – zejména pro společenské vědy.
- Harvardský styl – velmi podobný předchozímu typu.
- ČSN ISO 690 – norma běžně používaná v českém prostředí.

Některé metodiky požadují i rozdělení typu zdrojů:

- Primární literatura – odborné knihy, články, zákony, metodologické studie apod.
- Sekundární literatura – komentáře, učebnice, výkladová literatura, rešerše.
- Elektronické zdroje – odborné články online, e-knihy, databáze, věrohodné weby (např. WHO, ČSÚ), ale ne Wikipedia.
- Legislativa a zákony

Tip:

Doporučujeme používat citační manažer (např. Citace.com, Zotero, EndNote), který pomáhá dodržet normu.

Použité zdroje by měly být vždy co nejaktuálnější.

PŘÍLOHY

Přílohy představují formálně oddělenou součást odborné práce. Obsahují materiály, které by kvůli své délce, detailnosti nebo doplňkovému charakteru nevhodně zatížily hlavní text, ale zároveň jsou relevantní pro doložení použitých postupů, výzkumného materiálu nebo výsledků.

Zásady práce s přílohami:

- Přílohy se nezařazují do celkového rozsahu práce (nepočítají se do limitu stran).
- Stránky s přílohami nejsou číslovány (nemají čísla stran, ale jsou součástí jednoho dokumentu).
- Každá příloha musí být očíslována, přičemž se používá průběžné číslování (Příloha 1, Příloha 2 atd.), bez rozlišování typu obsahu (např. obrázek, tabulka, rozhovor, dotazník).
- Každá příloha musí mít název (např. Příloha 5: Přepis rozhovoru s respondentem č. 3).
- Všechny přílohy jsou uvedeny v Seznamu příloh, který kapitolu otevírá.
- Všechny přílohy musí být uspořádány přehledně, začínat vždy na nové straně.

Co do příloh patří:

PRÁCE SE ZDROJI

Při psaní odborných prací je nezbytné dodržovat jednotný citační styl, který určuje, jakým způsobem budou v textu a v seznamu použité literatury uváděny citace. Citační styl je vždy volen v souladu s požadavky dané školy.

Jednotlivé citační styly mají odlišné formální nároky na vzhled bibliografické citace, přestože základní informace jako jméno autora, název díla či rok vydání zůstávají stejné. Konkrétně pak citační styl určuje, jaké údaje a v jakém pořadí se do citace uvádějí (např. autor, název, rok vydání, zdroj apod.), dále způsob oddělování údajů (tečka, čárka, závorky), formát zápisu (kurzíva, verzálky), způsob odkazování v textu (průběžné vs. číselné odkazy) a konečně uspořádání seznamu použité literatury.

APA 7

V citační normě **APA 7. edice** (American Psychological Association, 7th edition) se v textu používá systém tzv. autorského odkazu, kdy se uvádí jméno autora, rok vydání a v případě přímé citace i konkrétní stránka. Tento způsob je oblíben zejména v humanitních oborech. Na rozdíl od předchozího Harvardu se neuvádí místo vydání, oproti ČSN ISO 690 pak chybí i údaj ISBN.

AUTOCITACE

Pokud autor cituje vlastní předchozí díla, může tyto autocitace uvést na začátku seznamu literatury. APA manuál sice výslovně nenařizuje umisťovat autocitace jako první, ale v rámci odborné praxe je to běžná a akceptovaná praxe.

Například:

Svoboda, P. (2018). *Teorie komunikace v digitálním věku*. Portál.

Svoboda, P. (2021). *Interpersonální vztahy online*. Grada.

JEDNOAUTORSKÉ PRÁCE A VÍCE AUTORŮ SE STEJNÝM PRVNÍM AUTOREM

Díla, která mají jednoho autora, předcházejí těm, která mají téhož prvního autora, ale více spoluautorů.

Například:

Bělohlávek, F. (2010). *15 typů lidí: Jak s nimi jednat, jak je vést a motivovat*. Grada.

Bělohlávek, F., Košťan, P., & Šuleř, O. (2001). *Management*. Rubico.

PRAKTICKÉ ODKAZY

Pro správné citování je zásadní pracovat s věrohodnými a odbornými prameny. Ne všechno, co najdeme na internetu, má vědeckou hodnotu, zcela nevhodnou se jeví Wikipedia, kde ovšem lze najít relevantní odkazy dole v bibliografii. Následující platformy jsou doporučeným místem, kde lze vyhledávat kvalitní zdroje pro akademickou práci:

Google Scholar (www.scholar.google.com): Volně dostupný nástroj pro vyhledávání odborných článků, knih, diplomových prací a dalších vědeckých materiálů. U každého výsledku často uvádí, kolikrát byl daný zdroj citován.

JSTOR (www.jstor.org): Archiv akademických článků a odborných časopisů. Přístup často zajišťují univerzitní knihovny. Zaměřen je hlavně na humanitní a společenské vědy.

EBSCO (www.ebsco.com): Databáze vědeckých časopisů, knih a dalších zdrojů. Mnohé univerzity poskytují přístup k EBSCO prostřednictvím svých knihoven.

CEEOL (www.ceeol.com): Databáze odborných textů a časopisů zaměřená na střední a východní Evropu, velmi užitečná pro společenskovědní a humanitní obory.

Bookport (www.bookport.cz): Česká platforma nabízející plné texty odborných knih. Vhodná především pro studenty českých vysokých škol.

Internet Archive (www.archive.org): Velké digitální úložiště volně dostupných knih, časopisů a dalších dokumentů, včetně historických pramenů.

HOTOVÁ PRÁCE

Závěr psaní bakalářské či diplomové práce neznamená pouze dopsání poslední kapitoly a její odevzdání. Celý proces zahrnuje řadu úkolů, které mohou rozhodnout o konečném výsledku. V této závěrečné části nabízíme přehled doporučení, jak si ušetřit komplikace, minimalizovat chyby a zvýšit šanci na kvalitní hodnocení i obhajobu.

CO JE DOBRÉ ZKONTROLOVAT

